

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 2Cdo/49/2017
Identifikačné číslo spisu: 1113219074
Dátum vydania rozhodnutia: 27.09.2018
Meno a priezvisko: JUDr. Mária Trubanová
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2018:1113219074.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu P. V., trvale bytom v X., zastúpeného advokátom JUDr. Vladimírom Lamačkom ml., so sídlom v Nových Zámkoch, Hlavné nám. č. 7, proti žalovanému Ministerstvu vnútra SR, so sídlom v Bratislave, Drieňová č. 22, o určenie, že ku skončeniu služobného pomeru nedošlo, vedenom na Okresnom súde Bratislava I pod sp. zn. 19 Cpr 6/2013, o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave z 1. júna 2016 sp. zn. 2 CoPr 8/2015, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a .

Žalovaný má nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Bratislava I (ďalej aj ako „súd prvej inštancie“ alebo „okresný súd“) rozsudkom zo 17. marca 2015 č. k. 19 Cpr 6/2013-92 žalobu žalobcu zamietol a žalovanému náhradu trov konania nepriznal. Podanou žalobou sa žalobca domáhal vydania rozhodnutia, ktorým súd určí, že služobný pomer žalobcu ako príslušníka v stálej štátnej službe neskončil nadobudnutím právoplatnosti rozsudku Okresného súdu Žilina sp. zn. 5 T 53/2003 dňom 20. septembra 2005 a služobný pomer trvá naďalej. Po právnej stránke súd prvej inštancie odôvodnil rozhodnutie ustanoveniami § 17 ods. 1, § 17 ods. 2, § 63 ods. 1 písm. c/ a § 69 ods. 3 písm. i/ zákona č. 315/2001 Z.z. účinného k 20. septembru 2005. Poukázal na to, že na daný prípad bolo potrebné aplikovať zákon č. 315/2001 Z.z. platný a účinný ku dňu 20. septembra 2005, kedy došlo k právoplatnému odsúdeniu žalobcu a nie ku dňu 6. marca 2012, kedy bolo datované písomné „Potvrdenie o skončení služobného pomeru žalobcu“. Predmetné potvrdenie totiž len deklarovalo skutočnosť, ktorá nastala priamo zo zákona dňa 20. septembra 2005, a to zánik služobného pomeru žalobcu podľa § 63 ods. 1 písm. c/ zákona č. 315/2001 Z.z. nadobudnutím právoplatnosti rozsudku, ktorým bol žalobca odsúdený za úmyselný trestný čin. Nebolo podstatné, že zákon č. 315/2001 Z.z. v znení účinnom ku dňu 6. marca 2012 už v ustanovení § 17 ods. 2 podmienky bezúhonnosti nestanovoval tak striktno, ako to bolo v staršej právnej úprave platnej a účinnej ku dňu 20. septembra 2005, a teda trestný čin výtržníctva, ktorého sa žalobca dopustil, už nie je sankcionovaný skončením služobného pomeru ex offio. Žalobca ďalej vykonával prácu v zbore len z toho dôvodu, že si

nesplnil svoju zákonnú oznamovaciu povinnosť definovanú v § 69 ods. 3 písm. h/ citovaného zákona voči služobnému úradu. O trovách konania súd rozhodol podľa § 142 ods. 1 O.s.p.

2. Krajský súd v Bratislave (ďalej aj ako „odvolací súd“) na odvolanie žalobcu rozsudkom z 1. júna 2016 č. k. 2 CoPr 8/2015-113 napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil a žalovanému nepriznal náhradu trov odvolacieho konania. Odvolací súd sa s poukazom na § 219 ods. 2 O.s.p. v celom rozsahu stotožnil s odôvodnením napadnutého rozhodnutia súdu prvej inštancie. Uviedol, že v danom prípade je potrebné aplikovať znenie zákona č. 315/2001 Z.z. platné a účinné k 20. septembru 2005, kedy bol žalobca právoplatne uznaný vinným z trestného činu výtržníctva a nie znenie zákona platné a účinné ku dňu 6. marca 2012, ktorý je uvedený v potvrdení o skončení služobného pomeru žalobcu. Ku skončeniu služobného pomeru žalobcu došlo priamo zo zákona dňa 20. septembra 2005 podľa § 63 ods. 1 písm. c/ zákona č. 315/2001 Z.z. nadobudnutím právoplatnosti odsudzujúceho rozsudku, ktorým bol žalobca uznaný vinným zo spáchania úmyselného trestného činu. Odvolací súd vyhodnotil za neopodstatnenú námietku žalobcu nesprávneho právneho posúdenia veci súdom prvej inštancie a zároveň dospel k záveru, že odôvodnenie rozhodnutia súdu prvej inštancie zodpovedá ustanoveniu § 157 ods. 2 O.s.p. O náhrade trov konania odvolací súd rozhodol podľa § 224 ods. 1 v spojení s § 142 ods. 1 a § 151 O.s.p.

3. Proti rozsudku odvolacieho súdu podal žalobca (ďalej aj ako „dovolateľ“) na pošte dňa 5. septembra 2016 dovolanie. Navrhol, aby dovolací súd rozsudok odvolacieho súdu a súdu prvej inštancie zrušil a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie. Dovolanie odôvodnil ustanovením § 421 ods. 1 písm. b/ CSP, a teda že rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo o d vyriešenia právnej otázky, ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená, ako i ustanovením § 420 písm. f/ CSP, že súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Dovolateľ namietal nesprávne právne posúdenie veci, keď odvolací súd zužujúco aplikoval právnu normu zákonodarcom zakotvenú v § 17 zákona č. 315/2001 Z.z. účinného k 20. septembru 2005. Tvrdil, že z konania služobného úradu je zrejmé, že z jeho strany bola aplikovaná tá časť zákona č. 315/2001 Z.z. v znení účinnom k 20. septembru 2005, ktorá mu vyhovovala a zároveň nekonštitutívnym potvrdením v kalendárnom roku 2012 nemôže služobný úrad vyslovovať naplnenie zákonnej podmienky skončenia služobného pomeru s odstupom siedmich rokov podľa v tejto dobe neúčinného zákonného ustanovenia. Právne posúdenie veci bolo podľa názoru dovolateľa nesprávne v tom, že súdy pri svojom rozhodovaní nevychádzali z toho, že dovolateľ s i nesplnil svoju oznamovaciu povinnosť, čo malo byť riešené služobným úradom ako porušenie služobnej povinnosti. Poukázal na to, že v období od 20. septembra 2005 (kedy skončil služobný pomer zo zákona) do 6. marca 2012, t. j. do dňa vydania Potvrdenia o skončení služobného pomeru, si plnil svoje služobné povinnosti, zúčastňoval sa výjazdov na záchranu života, zdravia a majetku osôb, v priebehu uvedených siedmich rokov mohol služobný pomer skončiť dohodou a podobne. Služobný úrad mal postupovať podľa § 77 písm. c/ zákona č. 315/2001 Z.z. a nie konať postupom podľa § 63 ods. 1 písm. c/ a ods. 2 zákona č. 315/2001 Z.z., a tým znemožniť dovolateľovi ďalší výkon štátnej služby. Vzhľadom na komplikovanosť kauzy danú temporalitou právnej normy účinnej k 20. septembru 2005 v obsahu zákona č. 315/2001 Z.z. a po tomto dátume, ako i vzhľadom na kvalitu a kvantitu výkonu štátnej služby dovolateľom, boli podľa názoru dovolateľa postupom odvolacieho súdu porušené záruky zákonnosti a práva dovolateľa na spravodlivý súdny proces.

4. Žalovaný v písomnom vyjadrení zo dňa 16. decembra 2016 k dovolaniu žalobcu uviedol, že sa stotožňuje s právnym názorom súdu prvej inštancie a odvolacieho súdu a navrhol, aby dovolací súd dovolanie zamietol. Poukázal na to, že zo strany žalovaného nedošlo k uskutočneniu úkonu, ktorý by zasahoval do práv žalobcu. Potvrdenie o skončení služobného pomeru žalobcu bolo len deklaratórnym úkonom. Žalovaný poukázal na skutočnosť, že žalobca mal informovať žalovaného v súlade s § 69 ods. 3 písm. i/ zákona č. 315/2001 Z.z. v znení účinnom ku dňu skončenia služobného pomeru žalobcu. V čase skončenia služobného pomeru bola zákonná podmienka právoplatnosti odsúdenia jednoznačne splnená, v opačnom prípade by služobný pomer ani skončiť nemohol. Ďalej uviedol, že oznamovacia povinnosť žalobcu nijako nesúvisí so skončením služobného pomeru žalobcu. V čase právoplatného odsúdenia bol žalobca povinný oznámiť služobnému úradu právoplatné odsúdenie za úmyselný trestný čin, a to aj z dôvodu, aby sa predchádzalo situáciám, v akej sa ocitol žalobca, že si vedome a úmyselne

nesplnil svoju oznamovaciu povinnosť informovať služobný úrad o skutočnosti podľa § 69 ods. 3 písm. i/ zákona č. 315/2001 Z.z. v znení účinnom do 31. decembra 2005 a naďalej vykonával svoje služobné povinnosti a zotrval v služobnom pomere, de facto v rozpore so zákonom. Ku skončeniu služobného pomeru došlo ex lege splnením zákonných podmienok bez pričinenia a konania služobného úradu. Disciplinárne konanie by bolo relevantné v takom prípade, ak by žalobca bol odsúdený za taký trestný čin, pri ktorom v prípade právoplatného odsúdenia zákon nespája skončenie služobného pomeru.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 2 písm. b/ CSP), v neprospech ktorej bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že dovolanie treba odmietnuť. Stručné odôvodnenie (§ 451 ods. 3 veta prvá CSP) rozhodnutia dovolacieho súdu je uvedené v nasledovných bodoch.

6. V danom prípade bolo dovolanie podané po 1. júli 2016, kedy nadobudol účinnosť nový civilný procesný kódex. Aj za účinnosti CSP treba dovolanie považovať za mimoriadny opravný prostriedok, ktorý má v systéme opravných prostriedkov civilného konania osobitné postavenie. Dovolanie aj podľa novej právnej úpravy nie je „ďalším odvolaním“ a dovolací súd nesmie byť vnímaný ako tretia inštancia, v rámci konania ktorej by bolo možné preskúmať akékoľvek rozhodnutie odvolacieho súdu (viď napríklad rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 1 Cdo 113/2012, 2 Cdo 132/2013, 3 Cdo 18/2013, 4 Cdo 280/2013, 5 Cdo 275/2013, 6 Cdo 107/2012 a 7 Cdo 92/2012).

7. Právo na súdnu ochranu nie je absolútne a v záujme zaistenia právnej istoty a riadneho výkonu spravodlivosti podlieha určitým obmedzeniam. Toto právo, súčasťou ktorého je tiež právo domôcť sa na opravnom súde nápravy chýb a nedostatkov v konaní a rozhodovaní súdu nižšej inštancie, sa v civilnom sporovom konaní zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za splnenia ktorých môže súd konať a rozhodnúť o veci samej. Platí to pre všetky štádiá konania, vrátane dovolacieho konania. Otázka posúdenia, či sú alebo nie sú splnené podmienky, za ktorých sa môže uskutočniť dovolacie konanie, patrí do výlučnej právomoci dovolacieho súdu (porovnaj rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 1 Cdo 54/2017, 3 Cdo 42/2017, 4 Cdo 95/2017, 5 Cdo 87/2017, 5 Cdo 155/2016, 8 Cdo 99/2017, ale tiež napríklad I. ÚS 392/2017).

8. O všetkých mimoriadnych opravných prostriedkoch platí, že narušenie princípu právnej istoty strán, ktorých právna vec bola právoplatne skončená, musí byť vyvážené sprísnenými podmienkami prípustnosti. Právnu úpravu dovolania, ktorá stanovuje podmienky, za ktorých môže byť výnimočne prelomená záväznosť už právoplatného rozhodnutia, nemožno interpretovať rozširujúco; namiesto je skôr reštriktívny výklad (porovnaj napríklad rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 1 Cdo 26/2017, 2 Cdo 154/2017, 3 Cdo 42/2017, 5 Cdo 12/2017, 7 Cdo 163/2017, 8 Cdo 73/2017).

9. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu-ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP.

10. V zmysle § 420 CSP je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu, c/ strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo f/ súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

11. V zmysle § 421 CSP je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a/ pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, b/ ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c/ je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

12. Dovolanie prípustné podľa § 420 CSP možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP). Dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP).

13. V danom prípade žalobca prípustnosť dovolania odvodil z § 420 písm. f/ komplikovanosťou kauzy danou temporalitou právnej normy, a to zákona č. 315/2001 Z.z. účinnéj k 20. septembru 2005 a po tomto dátume, ako aj vzhľadom na časový moment siedmich rokov vyznievajúcich kvalitou a kvantitou výkonu štátnej služby v prospech dovolateľa. Tiež poukázal na dovolací dôvod podľa ustanovenia § 421 ods. 1 písm. b/ CSP, keď uviedol, že odvolací súd vec nesprávne právne posúdil, keď zužujúco aplikoval právnu normu uvedenú v ustanovení § 17 ods. 2 zákona č. 315/2001 Z.z. účinného k 20. septembru 2005. Zároveň uvádzal, že nesplnenie oznamovacej povinnosti v danom prípade mal služobný úrad posúdiť ako porušenie služobných povinností a nie skončiť služobný pomer.

14. Vzhľadom k tomu, že v čase rozhodovania dovolacieho súdu o dovolaní žalobcu veľký senát najvyššieho súdu uznesením z 21. marca 2018 sp. zn. 1 VCdo 1/2018 a rovnako tak Ústavný súd Slovenskej republiky uznesením pléna sp. zn. PLz. ÚS 1/2018 vyslovili, že „kumulácia dovolacích dôvodov podľa § 420 CSP a § 421 CSP je prípustná“, dovolací súd v zmysle § 48 ods. 3, prvá veta CSP viazaný právnym názorom vyjadreným v ostatnom rozhodnutí veľkého senátu (uznesenie z 21. marca 2018 sp. zn. 1 VCdo 1/2018) pristúpil ku skúmaniu prípustnosti dovolania žalobcu najprv z dôvodov podľa § 420 písm. f/ CSP a následne podľa § 421 ods. 1 písm. a/ CSP.

15. Žalobca v dovolaní vadu zmätočnosti v zmysle § 420 písm. f/ CSP videl v nesprávnom právnom posúdení veci súdom prvej inštancie a odvolacím súdom.

16. V súvislosti s vyššie uvedenou námietkou dovolateľa (bod 15. a 13. tohto rozhodnutia) najvyšší súd uvádza, že už podľa predchádzajúcej právnej úpravy občianskeho súdneho konania podľa O.s.p. dospel k záveru, že realizácia procesných oprávnení sa účastníkovi konania neznemožňuje právnym posúdením (viď R 54/2012 a rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 1 Cdo 62/2010, 2 Cdo 97/2010, 3 Cdo 53/2011, 4 Cdo 68/2011, 5 Cdo 44/2011, 6 Cdo 41/2011, 7 Cdo 26/2010 a 8 ECdo 170/2014). Podľa právneho názoru najvyššieho súdu nie je po 1. júli 2016 žiadny dôvod pre odklon od vyššie uvedeného chápania dopadu nesprávneho právneho posúdenia veci (nesprávneho vyriešenia niektorej právnej otázky súdom) na možnosť niektorej strany civilného sporového konania uskutočňovať jej patriace procesné oprávnenia. Na tom, že nesprávne právne posúdenie veci nezakladá vadu zmätočnosti v zmysle § 420 písm. f/ CSP, zotrval aj aktuálny judikát R 24/2017.

17. Dôvod prípustnosti dovolania podľa § 420 písm. f/ CSP (ktorý je súčasne aj dovolacím dôvodom) je potrebné vykladať eurokonformne s judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva, ktorá predpokladá, že v tomto prípade ide o porušenie procesných práv a nie hmotnoprávných nárokov strán. Doterajší pojem “odňatie možnosti konať pred súdom“ sa nahradil terminologicky novým pojmom “právo na spravodlivý proces“, ktorého obsahové znaky vyplývajú z konštantnej judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva aj Ústavného súdu Slovenskej republiky. V tomto zmysle musí konanie ako celok vykazovať znaky spravodlivosti, nestačí jedna izolovaná vada na uplatnenie dovolania a naopak, ak konanie ako celok znaky spravodlivosti nevykazuje, bude dovolanie prípustné vždy.

18. Vychádzajúc z uvedeného dospel najvyšší súd k záveru, že dovolateľom tvrdený dôvod prípustnosti

(a dôvodnosti) jeho dovolania podľa § 420 písm. f/ CSP nie je daný.

19. Zároveň dovolací súd nezistil prípustnosť dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. b/ CSP, teda že rozhodnutie záviselo od vyriešenia právnej otázky, ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená. V tejto súvislosti dovolací súd dodáva, že v danom prípade, aby mohol pristúpiť k preskúmaniu uvedeného dovolacieho dôvodu, je nevyhnutné zo strany dovolateľa vymedziť konkrétnu právnu otázku, ktorá podľa jeho názoru, nebola dovolacím súdom riešená. Z obsahu dovolania nevyplýva konkrétna právna otázka, ktorá nebola dovolacím súdom riešená a dovolací súd tak nemôže svoje rozhodnutie založiť na domnienkach, ktorú otázku má dovolateľ na mysli, v opačnom prípade by jeho rozhodnutie mohlo minúť zákonom určený cieľ. Dovolateľ v danom prípade vymedzil iba všeobecnú charakteristiku nesprávností, ku ktorým došlo podľa jeho názoru v konaní pred súdom prvej inštancie a odvolacím súdom. Sama polemika s právnymi závermi odvolacieho súdu, prosté spochybňovanie správnosti jeho rozhodnutia alebo len kritika prístupu odvolacieho súdu k právnemu posudzovaniu vecí významovo nezodpovedajú kritériu uvedenému v ustanovení § 421 ods. 1 písm. b/ CSP. V prípade absencie vymedzenia právnej otázky nemôže najvyšší súd pristúpiť k posudzovaniu všetkých procesnoprávných a hmotnoprávných otázok, ktoré pred ním riešili súd prvej inštancie a odvolací súd; v opačnom prípade by uskutočnil procesne neprípustný bezbrehý dovolací prieskum priečiaci sa nielen (všeobecne) novej koncepcii právnej úpravy dovolania a dovolacieho konania zvolenej v CSP, ale aj (konkrétne) cieľu sledovanému ustanovením § 421 ods. 1 CSP (porovnaj analogicky rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 1 Cdo 23/2017, 2 Cdo 117/2017, 3 Cdo 6/2017, 3 Cdo 194/2017, 4 Cdo 95/2017, 7 Cdo 140/2017, 8 Cdo 78/2017).

20. Z dôvodov vyššie uvedených najvyšší súd uzatvára, že žalobca v dovolaní nedôvodne namieta existenciu procesnej vady v zmysle § 420 písm. f/ CSP a nevymedzuje právnu otázku relevantnú z hľadiska § 421 ods. 1 písm. b/ CSP, preto najvyššiemu súdu neostávalo iné ako jeho dovolanie odmietnuť podľa § 447 písm. c/ a f/ CSP.

21. Najvyšší súd rozhodnutie o nároku na náhradu trov dovolacieho konania neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá CSP).

22. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.